

Stanisław Garlicki

"Prawa emerytów, rencistów i
odszkodowanie za wypadki", Z.
Kopankiewicz, [b.m.] 1970 :
[recenzja]

Palestra 15/2(158), 101-103

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

negu zagadnienia prawomocności postanowień, a ubocznych w szczególności.

5. W rozdziale IV zostały przedstawione w sposób zwięzły, ale zarazem interesujący podstawowe kwestie dotyczące błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę wyroku (dlaczego wyroku, a nie orzeczenia?). Niewątpliwie zasadniczą zmianę wprowadzoną przez nowy k.p.k. jest zaliczenie przez ustawę tej podstawy do względnych powodów uchylenia orzeczenia, przy czym może ona uzasadniać uchylenie orzeczenia wtedy, gdy błąd mógł mieć wpływ na treść orzeczenia. Jak można mniemać, Autor przyjmuje założenie, że zawsze błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia ma wpływ na treść orzeczenia, gdyż dotyczy istotnych okoliczności (s. 115). Nie zawsze jednak musi to dotyczyć istotnych okoliczności, gdyż błąd w ustaleniach faktycznych może dotyczyć również okoliczności nieistotnych. Dlatego zapewne ustawodawca pozostawił ocenę tego stanu faktycznego sądowi rewizyjnemu.

6. Jedną z najciekawszych partii pracy, zakreślonej zapewne ograniczeniami tekstu do bardzo skromnych rozmiarów, są rozważania dotyczące nowych faktów i dowodów z punktu widzenia podstaw rewizyjnych. Problematyka powyższa, całkowicie słusznie zakreślona *de lege ferenda*, nie znalazła niestety odbicia w nowym k.p.k. A szkoda, gdyż brak ustawowego uregulowania zmusza do szukania rozwiązań w drodze wykładni, niestety, *praeter legem*. Trudno jednak odmówić sądowi

prawa kontroli orzeczenia na podstawie zarzutów ujawnionych po wydaniu orzeczenia i czekać na likwidację wadliwego orzeczenia do czasu jego uprawomocnienia. Na tle tych interesujących rozważań należy zauważyć, że szkoda, iż Autor nie wyjaśnił pojęcia oraz stosunku nowych faktów do dowodów (s. 136). A może są to pojęcia tożsame? Niezależnie od tego wymagały nadto wyjaśnienia takie pojęcia, jak apelacja pełna, czysta kasacja (jaka, radziecka?) (s. 137). Wydaje się też zbyt bezkrytyczne twierdzenie, że rewizja w istocie rzeczy zawiera elementy apelacji i kasacji, sprzyjające słusznemu wymiarowi sprawiedliwości (s. 138). Dyskusyjna nadto wydaje się wykładnia art. 389 k.p.k. Nie podważa to jednak w niczym słusznych propozycji w tej materii Autora i nie oznacza, że propozycje te nie powinny być wykorzystane przez praktykę.

V. Kończąc niniejsze uwagi, chciałbym się zastrzec, że w żadnym stopniu nie wpływają one na pozytywną ocenę recenzowanej pracy. Właśnie to, że praca zawiera tak wiele problemów skłaniających do dyskusji, świadczy o jej potrzebie i przydatności dla praktyki. Autor, zajmując własne, przeważnie uzasadnione stanowisko, oparte w zasadzie na wyczerpująco wykorzystanych poglądach doktryny i orzecznictwa SN, przedstawił w sposób sumienny i wszechstronny wysoce złożoną problematykę podstaw rewizji w świetle rozwiązań nowego k.p.k.

Alfred Kaftal

2

Z. Kopankiewicz: *Prawa emerytów, rencistów i odszkodowanie za wypadki*, Wydawnictwo Prawnicze 1970, s. 153.

W 1968 r. ukazało się szereg aktów ustawodawczych normujących zaopa-

trzenie emerytalne, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy oraz zaopa-

trzenie inwalidów wojennych i wojskowych. Podstawowe znaczenie ma tutaj — ze względu na swój zasięg osobowy — ustawa z dnia 23.I.1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym i ustawa z tejże daty o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

Obie te ustawy nie doczekały się jeszcze opracowania monograficznego czy komentarzowego. Ukazała się jedynie w 1969 r. nakładem Wydawnictwa Prawniczego pożyteczna praca T. Wasyleckiego pt. „Przepisy o zaopatrzeniach emerytalnych”, zawierająca zbiór tekstów normujących to zaopatrzenie oraz dotyczących świadczeń wypadkowych. Aczkolwiek Wasylecki wzbogacił tę pracę licznymi przypisami wiążącymi ze sobą poszczególne akty normatywne, to jednak stanowi ona jedynie zbiór tekstów, operowanie więc nią wymaga już pewnego przygotowania specjalistycznego.

Inny charakter ma recenzowana praca Z. Kopankiewicza.

Autor ograniczył ją przede wszystkim do tematyki mogącej mieć znaczenie dla osób ubiegających się o świadczenia z powyższych ustaw. Praca pomija więc te przepisy, które nie są związane z prawem do świadczeń, jak np. roszczenia regresowe ZUS-u.

Autor postawił sobie za cel uprzyśpieszenie przepisów ustawy szerokiego kręgowi zainteresowanych, jego wywody więc będą dostępne także dla nieprawników, a to tym bardziej, że cechuje je jasność wykładu i komunikatywny język.

W pracy swej Autor omawia poszczególne instytucje zaopatrzenia emerytalnego i świadczeń wypadkowych, przedstawiając je czytelnikowi w możliwie całościowym kształcie. Omawia więc nie tylko przepisy ustaw, ale także rozporządzeń wykonawczych. A trzeba dodać, że liczba ich sięga — jak w tej chwili — blisko 60. Orientowanie się więc w tym gąszczu prze-

pisów jest bardzo utrudnione nawet dla prawnika.

Recenzowana praca stanowi bardzo pozytywny przewodnik w tej dziedzinie. Praca ta nie jest komentarzem i na szereg nasuwających się wątpliwości nie daje odpowiedzi, na co zresztą sam Autor wskazuje na wstępie. Nie jest ona jednak mechanicznym zestawieniem obowiązujących przepisów (choć również takie zestawienie przy ujęciu ich w pewien system wymagałoby bardzo znacznego trudu), lecz zawiera opisowe przedstawienie poszczególnych instytucji z odpowiednim wprowadzeniem ze strony Autora, jak np. powiązanie ustawy wypadkowej z ustawą o p.z.e. (s. 103—104), pojęcie uspołecznionego zakładu pracy (s. 105) i wiele innych.

Praca składa się z dwóch części. Pierwsza jej część, mniej więcej 2/3 całości, omawia świadczenia z ustawy o p.z.e., druga — wypadki przy pracy.

W części pierwszej Autor przedstawia ogólne zasady zaopatrzenia emerytalnego (pojęcie pracownika, kategorie zatrudnienia, okresy zatrudnienia), zasady ogólne dotyczące świadczeń, w szczególności podstawę wymiaru świadczeń, dalej — poszczególne świadczenia (emerytury, renty inwalidzkie, rodzinne, zasiłek pogrzebowy, świadczenia w naturze, renty specjalne). Część tę kończy omówienie postępowania przed organem rentowym oraz postępowania odwoławczego.

W części drugiej czytelnik znajdzie przedstawienie ogólnych założeń ustawy o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy, omówienie świadczeń przypadających z ubezpieczenia społecznego i świadczeń przypadających od zakładu pracy oraz omówienie postępowania w tych sprawach, przy czym Autor uwzględni również specyfikę chorób zawodowych.

Wywody swe Autor uzasadnia każdorazowo wskazaniem na podstawie

prawną wynikającą z całości aktów normatywnych, a w szczególności z odpowiednich rozporządzeń wykonawczych. Wymagało to dużego wysiłku ze strony Autora, gdyż niejednokrotnie jedno i to samo rozporządzenie wykonawcze uściśla szereg różnych przepisów ustawowych. Dzięki tej bogatej podstawie normatywnej praca będzie bardzo pożyteczna także dla prawnika, który spotykając się z określonym problemem (np. inwalidzka renta wyrównawcza lub zawieszenie prawa do renty), bez trudu odnajdzie właściwe w tym względzie przepisy.

Merytorycznie praca nie nasuwa żadnych zastrzeżeń, a zawarte w niej informacje są prawidłowe. Zaznaczyłbym jedynie, że podaną na s. 95 informację, iż spory w sprawach o świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego rozpoznają sądy ubezpieczeń społecz-

nych, należałoby uściślić, dotyczy to bowiem tylko sporów o świadczenia pieniężne, a nie np. o świadczenia w naturze (art. 1 prawa o s.u.s.).

Nie zgodziłbym się też ze stanowiskiem Autora, że w sprawach wypadkowych odwołanie do zakładowej komisji rozejmowej należy wnieść w ciągu 3 miesięcy (s. 152), przy czym Autor nie podaje, od jakiej daty liczy się ten termin. Moim zdaniem ustawa nie wprowadza tu żadnego terminu i takie też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24.X.1969 r. III PZP 8/69 (OSNCP 1970, nr 3, poz. 41).

Te drobne uwagi nie umniejszają oczywiście w niczym wartości pracy, która mimo wysokiego nakładu 20.000 z pewnością nie ograniczy się do jednego tylko wydania.

Stanisław Garlicki

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwały Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej

UCHWAŁA

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej

z dnia 28 stycznia 1971 r.

Cały naród odbudowuje Zamek Królewski w Warszawie.

W tej wielkiej akcji ofiarności społecznej nie może zabraknąć adwokatury.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej zwraca się więc z apelem do wszystkich rad adwokackich o zainicjowanie zbiórki na ten cel wśród adwokatów.